

Сценарій свята "Андріївські вечорниці"

Мета: виховувати любов до українських народних традицій; розвивати інтерес до духовної спадщини наших пращурів; поширювати знання народних традицій; познайомити дітей із традицією збиратися на вечорниці; привчати до господарювання і з повагою приймати гостей; ознайомити дітей з українськими народними піснями; виховувати любов до пісенних скарбів народу; надати дітям можливість виявити свої таланти, відчутти себе справжніми акторами, музикантами, господинями.

Обладнання: калита, палиця зі стрічкою на кінці для прив'язування калити, писак, горщик із сажею (можна розтовкти активоване вугілля), на столі горщики та банячки із макетами вареників (можна зробити із білих серветок), тоненькі лозини (для ворожіння дівчат), горщик із водою, батьки заздалегідь готують вареники, пироги та млинці для пригостання всіх гостей в залі).

Хід проведення

Вчитель: Добрий день, шановна шкільна родинно!!! Добрий день, шановні гості!!! От ми й зібралися в дружному тісному колі, щоб більше дізнатися про українські народні звичаї та обряди, щоб віддати їм шану.

Отож, перенесімося з вами в минуле і уявімо українське тихе село. Вечоріє. Аж раптом зимове повітря пронизує дівочий сміх, чути жарти, пісні. То хлопці й дівчата збираються на вечорниці.

Господиня: Уже й вечір, а ні дівчат, ні хлопців немає. Як подумати, що коли це ми дівували, зачуєш де-небудь вечорниці, то аж тини тріщать... Зовсім не те, що тепер. От скоро вже треті півні заспівають, а вечорниці ще й не починалися. Ой – ой - йой! Куди все поділося?

(чути сміх ...Господиня схоплюється. Заходять дівчата)

1 дівчина : Добрий вечір вашій хаті,

Уклін господині,

Чи веселі вечорниці в нашій Україні.

Добрий вечір, господине, славна молодице.

Чули, що у цій хатині будуть вечорниці.

2 дівчина : Аби щастя було в хаті,
Щоб усі були багаті,
Аби було любо, мило,
Аби всі були щасливі.

3 дівчина: Будем з вами добрі, щирі,
То і будем жити в мирі.
Тоді всім нам допоможе
Матір світу – Мати Божа.

Господиня: Добрий вечір, добрий вечір, любі гості!
Просимо, просимо.
Поспішайте, дівчатонька,
Все приготувати,
Бо пора вже вечорниці
Всім нам починати.
Зваримо вареників
Біленьких, смачненьких,
Та й запросим до нас в гості,
Хлопчиків гарненьких,
Щоб вони разом із нами
Дружно працювали,
Андріївські вечорниці
Піснею стрічали.

Дівчата співають пісню «Черевички»

*1. Як би мені черевички
Червоні, як щічки,*

*Танцювала б я охоче,
Мабуть дні і ночі,*

*Одягну я черевички,
Затанцюю дрібно,
Та й піду я до кринички
По водичку срібну.*

*2. Як би мені чепурненькі
Й високі підбори,
Тоді люба, моя ненько,
Я б не знала горя,
Одягну я черевички,
Затанцюю дрібно,
Та й піду я до кринички*

По водичку срібну.

*3. Черевички червоніють,
Мов щічки, палають,
А думки мої ясніють,
Ніжки мов співають,
Одягну я черевички,
Затанцюю дрібно,
Та й піду я до кринички
По водичку срібну*

Господиня: Вмощуйтеся зручніше. Будьте як вдома. Сьогодні вечір, у який мають здійснитися ваші надії. Хочете знати свою долю, дівчата?

Дівчата: Хочемо!

Господиня: Бач, які бистрі й розумні. Гаразд! Хай вже буде по вашому. То може і я помолодію біля вас.

Господиня: Колись, щоб знати, котра з нас швидше заміж вийде, ми складали чоботи до порога. Чий перший на поріг стани та і заміж швидше вийде. Ану, дівчата, спробуйте і перевірте. Роззувайтесь! Ти, Дарино, перша, і так капчик за капчиком. Потім перший знову переставляє вперед і так аж до порога.

(Дівчата, сміючись, міряють чоботи підлогу. Тоді вітають першу і другу "відданиць", хлопці крадуть з порога перший капець).

4 дівчина: О! Доворожилася! Боса додому піду. Хто забрав чобіт?

(Виглядає за двері, там хлопці, заходять у хату).

4 дівчина: Відразу наречений об'явився. Прошу віддати, а то в ноги зимно.

1 хлопець: Може, ще й взути?

4 дівчина: Це я вже сама вмію. Бач, заміж першою збираюсь!

2 хлопець: А чого ж то нас ніхто не кличе? Зірка перша вже зійшла!

5 дівчина: Ходіть, ходіть ворожити будемо.

Господиня: А я вже думала, що вечорниці без парубків будуть. *(запрошує хлопців)* Хоч не знаємо – звідки ви, чи з полудня, чи з півночі – в нашу хату зайшли, просимо, просимо всіх сідати та з дівчатами пісню заспівати.

Виконують пісню «Ой, на горі два дубки»

Ой, на горі два дубки, ой, на горі два дубки.

Ой, на горі два дубки, два дубки, та й звелися докупки.

Вітер дубом хитає, вітер дубом хитає.

Вітер дубом хитає, хитає, козак дівку питає.

Вітер дубом хитає, хитає, козак дівку питає.

Ой, дівчино, чия ж ти, ой, дівчино, чия ти?

Ой, дівчино, чия ти, чия ти, чи підеш ти гуляти?

Ой, дівчино, чия ти, чия ти, чи підеш ти гуляти?

Не питайся чия я, не питайся чия я.

Не питайся чия я, чия я, як ти вийдеш - вийду я.

Не питайся чия я, чия я, як ти вийдеш - вийду я.

А я в батька один син, а я в батька один син.

А я в батька один син, один син, погуляю хоч би з ким.

А я в батька один син, один син, погуляю хоч би з ким.

А я донька мамчина, а я донька мамчина.

А я донька мамчина, мамчина, цілуватись навчена.

А я донька мамчина, мамчина, цілуватись навчена.

Ой, на горі два дубки,

Ой, на горі два дубки.

Ой, на горі два дубки, два дубки, та й звелися докупки.

Ой, на горі два дубки, два дубки, та й звелися докупки.

Ой, на горі два дубки, два дубки, та й звелися докупки.

3 хлопець: Добрий вечір, добрим людям!

4 хлопець: Добрий вечір вам, а то дівчата слова не дадуть сказати.

6 дівчина: А тепер найголосистішому співаку дамо смоктунця, щоб бульки не пускав і ще голосніше співав.

5 хлопець: А давайте, хлопці, небилиць розкажемо, тільки не перебивати і не казати «брешеш».

6 хлопець: В раю річка сметани тече. Над річкою дерева, замість листя –

гречані вареники: пухкі та свіжі, ніби щойно з печі. Під тими деревами люди лежать, і як тільки котрий їсти захоче - рота роззявив, а вареник з дерева та в сметану - бовть! Винирнув, перевернувся, а тоді прямисінько в рот, тільки встигай жувати. Вирішив я і собі пристати до них. Підходжу до крайнього - таке розпаслось, що й дихати йому важко, питаюсь: « Чи не можна,

пане-брате, й мені коло вас тут прилягти?»

А він - луп очима та й каже: «А ти хто такий, твій батько чим займався? »

- Та звісно, хлібороб. А він як визвірився на мене: «Іди звідси, тут самі нероби лежать».

7 хлопець: Це ти про рай розказував, а ось послухайте про пекло! Іду я, іду, дійшов до самісінького пекла. Дивлюсь: скрізь темно і смола ніс забиває. Давлюся: сидять чоловіки і смола в них із носа, і з рота сиплеться. Я питаю, що це з вами. А один каже: «Це через те, що на тім світі абак кури́в і полюбляв сміятися». Я скоріше від них, а далі ще гірше. Тут людей стільки, та все в казанах зі смолою вариться, а сморід такий іде, що аж в носі крутить. «За що вам така кара?» - питаю. « А через те, що колись брехали, уроки в школі пропускали, людей старших не поважали». Я як злякався, так одразу і прокинувся, та скоріш до вас, на вечорниці.

5 хлопець: Ми так замучилися, проголодалися, може нам би чого з'їсти?

Пісня «А мій милий вареників хоче»

*Ой, мій милий вареничків хоче,
Ой, мій милий вареничків хоче.
Навари, милая, навари, милая,
Навари, у-ха-ха, моя чорнобривая!
Та й дров же нема, милий мій,
миленький,
Та й дров же немає, голуб мій
сизенький!
Нарубай, милая, нарубай, милая,
Нарубай, у-ха-ха, моя чорнобривая!
Та й сили ж нема, милий мій,
миленький,
Та й сили ж немає, голуб мій
миленький!
Помирай, милая, помирай, милая,
Помирай, у-ха-ха, моя чорнобривая!
А з ким будеш доживати, милий мій,
миленький?*

Господиня: Милі гості, просим сісти,

1 дівчина: Вареники будем їсти.

2 дівчина: Вареники непогані,

3 дівчина: Вареники у сметані.

4 дівчина: Вас чекають у макітрі

5 дівчина: Вареники дуже ситні.

6 дівчина: Білобокi, круглолиці,

7 дівчина: З української пшениці.

8 дівчина: Їжте, їжте, просим щиро

9 дівчина: Вареники наші з сиром

10 дівчина: Вареники непогані

11 дівчина: Вареники у сметані.

Господиня: Дівчата, почастуйте хлопців.

*Так з ким будеш доживати, голуб
мій сизенький?
Із кумой, милая, із кумой, милая,
Із кумой, у-ха-ха, моя чорнобривая!
Так підем же додому, милий мій,
миленький,
Вареничків наварю, голуб мій
сизенький!
Не балуй, милая, не балуй, милая,
Не балуй, у-ха-ха, моя чорнобривая!*

12 дівчина: Вареники мої великомученики!

Велику муку терпіли,

В гарячій воді кипіли.

Сиром були понапихані,

Маслом очі позаливані.

Як є сметана, то вмочайте,

А як нема – вибачайте!

(Бере пиріг і підходить до хлопця Андрія)

З'їж , Андрійку, пиріжок,

Він дуже смачненький,

А у нього всередині

Сирочок дрібненький.

5 хлопець Андрій: *(кусає пиріг і кривиться)*

Чи ти, дівча, з роду-віку

Пирогів не їла,

Що ти свої пироги

Клоччям начинила?

Нехай тебе лихий знає

З цими пирогами,

Ти би краще розкидала їх помежи псами.

12 дівчина: Чи я не хазяйка, чи на господиня,

Сім днів в хаті не мела, печі не топила.

Сватай мене, хлопче, премудрую швачку.

Рушник на кілочку, сміттячко в куточку.

Туди – хить, сюди – хить ,за сміттячко вісім кіп.

А дев'ята кіпка, щоб вимела тітка.

Ідуть люди з міста та й з мене сміються,

Що на моїх подушках ворони несуться!

Не смійтеся, люди, якось воно буде,

Обскубаю вороння, ще й перина буде.

Сценка «Куди їдеш, Явтуше»

Дівчина: Да куди їдеш, Явтуше,
Да куди їдеш, мій друже?

Явтух: Не скажу!

Дівчина: Да коли ж твоя та добрая ласка, то й скажеш.

Явтух: На базар.

Дівчина: Підвези ж мене, Явтуше,
Підвези ж мене, мій друже.

Явтух: Не хочу!

Дівчина: Да коли ж твоя та добрая ласка, то й схочеш.

Явтух: Сідай, та скраєчку.

Дівчина: Ой що везеш,
Явтуше,
Ой що везеш, мій
друже?

Явтух: Не скажу!

Дівчина: Да коли ж твоя та добрая ласка, то й скажеш.

Явтух: Груші.

Дівчина: Ой дай мені, Явтуше,
Ой дай мені, мій друже!

Явтух: Не дам!

Дівчина: Да коли ж твоя та добрая ласка, то й даси.

Явтух: Візьми, та гниленьку.

Дівчина: Обніму ж тебе, Явтуше,
Обніму ж тебе, мій друже.

Явтух: Не хочу!

Дівчина: Да коли ж твоя та добрая ласка, то й схочеш.

Явтух: Обніми, та не задуши!

Дівчина: Поцілую тебе, Явтуше,
Поцілую тебе, мій друже.

Явтух: Не хочу!

Дівчина: Да коли ж твоя та добрая ласка, то й схочеш.

Явтух: Цілуй, та не вкуси!

(Голос з коридору « Хлопці, допоможіть мені!»

Відчиняються двері і на порозі стоїть з великим гарбузом в руках Роман.

В'язанка бубликів у нього на шиї)

8 хлопець (Роман) : От і клята та дівка Уляна, я ж до неї і так, і сяк, і бубликом хотів пригостити, а вона все брикається та глузує. Я думав, що вже домовився з нею про весільну сукню, а вона мені – гарбуз. Та нічого, мабуть, багато насіння з нього буде, та й кашу гарбузову я люблю.

7 дівчина: Не сумуй, Ромцю!

8 хлопець (Роман) : Я і не сумую, та батько буде бити! До кого ж тепер поведуть мене свататись. Я вже чисто замучився.

Чи я, тату, не доріс,

Чи я, тату, переріс,

Чи не рублена хата,

Чом не люблять дівчата?

8 дівчина: Ой , Ромцю, любиш ти гарбузову кашу, а не Уляну.

9 дівчина: Ти нам нагадуєш слова із пісні, де козак любив пироги, а не дівчину.

10 дівчина: А давайте заспіваємо.

Пісня «Із сиром пироги»

*1. Служив козак у війську,
Мав років двадцять три,
Любив козак дівчину
І з сиром пироги.*

*помежи терени,
Побачив він дівчину, що несла
пироги.*

Приспів:

*Ой, чули, чули, чули,
Ой, чули, чули ви,
Любив козак дівчину
І з сиром пироги.*

*2. Чи знаєш, дівчинонько, про мої
мрії-сни?*

*Чи знаєш, що я люблю із сиром
пироги?*

*3. Дівчина, як почула козацькі
мрії-сни,*

То й зразу запросила на свіжій пироги

1. Ішов козак на стежку

Господиня: А зараз всім до праці. Ось борошно, ось тарілка кожній. Зараз дівчата біжать до джерела, набирають повен рот води, прибігають сюди беруть тарілки з борошном і місять паляничку. Кожну свою позначає. Замісите покладете на бляшку і будете випікати. Біжіть дівчата до джерела.

(Дівчата вибігають)

Господиня: А я піду калиту допікати.

9 хлопець: Тітко! А для чого оті паляниці позначати?

Господиня: Щоб кожна дівчина свою впізнала...

10 хлопець: А що буде як паляниці спечуться?

Господиня: Ми їх покладемо в рядок і приведемо собаку. Чию паляницю собака найшвидше з'їсть, та дівчина найшвидше заміж піде.

11 хлопець: Ото цікаво! Я пішов по собаку. *(Пішов).*

(Вбігають по черзі дівчата, місяць тісто, виробляють паляниці: деякі змушені повернутися назад за водою, бо випустили з рота воду, хлопці їх смішать).

Господиня: В кого паляничка готова, кладіть на бляшку.

- Галино, а йди-но сюди! Віднеси пекти ці паляниці.

(Галина виходить)

12 хлопець: Ви б нам тітко розказали, звідки пішов отой звичай - гадати на Андрія.

Господиня: Розкажу, як від старих людей чула.

Андрій - один з апостолів Ісуса Христа. Його ще називають Первозваним, бо саме його та його брата Симона - Петра Ісус зробив своїми першими учнями. Обидва були рибалками, обидва без вагань прийняли вчення Христа і були наділені властивостями зцілителів. В апостолів вірили, бачили їхні надзвичайні вміння зцілювати хворих, калік, незрячі, кволі, кволі після зустрічі з ними ставали здоровими. З роками народ звертатися до Андрія - Первозваного, як до свого зцілителя. Люди вірили, що саме в ніч народження апостола можуть збутися ті бажання, які омріяв кожен. Особливо дівчата. І ще старі люди кажуть, що все загадане збудеться тільки тоді, коли в нього віриш. Без віри гадання не буде мати ніякої сили. От так мої любі.

Господиня: Дівчата, а ходіть глянемо чи паляниці готові!

(Входить господиня)

Господиня: А ось і паляниці готові!

(Дівчата підбігають і забирають кожна свою. Складають їх на дошку по черзі).

Господиня: А де ж наш собака!

(Хлопець приводить собаку).

11 хлопець: Цікаво, чи захоче ще їх їсти!

(Дівчата і хлопці заглядають, чию паляницю взяв собака. Жарти, сміх).

Господиня: Ну, що, дівчата, цікава гра?

Дівчата: Цікава!

Пісня «Вишиванка»

*З вечора тривожного аж до ранку
Вишивала дівчина вишиванку.
Вишивала дівчина, вишивала,
Чорну та червону нитку клала.*

*Ой, та чорна ниточка — то
страждання,
А червона ниточка — то кохання.
Тому чорна ниточка часто рвалась,
А червона ниточка легко слалась.*

*Як піду я ввечері на гулянку,
Подарую милому вишиванку.
Бери, мій соколику, і не сердься,
Будеш ти носить її коло серця.*

*З вечора тривожного аж до ранку
Вишивала дівчина вишиванку.
Вишивала дівчина, вишивала,
В тую вишиваночку душу вклала*

Господиня: А зараз ворожба для хлопців. Оце вам макітри, оце вам і перстені. Наливайте воду і губами дістаньте перстень з макітри. Хто швидше! Поки вони будуть бавитися, ви дівчата ідіть і принесіть дров.

(Дівчата приносять).

А тепер порахуйте кожна по скільки принесли? Через стільки років і заміж підете. *(Сміх)*

13 хлопець: А тепер давайте паляницю ділити.

(підвішують калиту на зріст людини)

14 хлопець: А хто ж буде Калитинський ?

1 хлопець: Хай Андрій буде вартовий , а Василь - писар .

2 хлопець: Добрий вечір пане Калитинський !

3 хлопець: Добрий вечір пане Коцюбинський !

2хлопець: Я приїхав калиту їсти !

3 хлопець: Їж.

2 хлопець: Я кусну.

4 хлопець: А я мазну.

(Всі хлопці беруть участь у кусанні калити. Паляницю одержують ті, хто вкусить і не засміється. Всіх хто засміється мажуть сажею.)

(Дівчата смішать хлопців, щоб вимазати їх сажею.)

Господиня: А ми, дівчата, ворожили ще ось як: натягували стрічку. Кожна дівчина

Прив'язувала до неї свою нитку. Чия нитка швидше згорить, то та дівчина першою заміж вийде.

13 дівчина: А давайте й ми так поворожимо!

(Ворожать)

14 дівчина: Дівчата, а давайте погадаємо ще на тарілках. Мені бабця розказувала: під тарілку кладеться книжка, перстень, ключ і інші предмети.

13 дівчина: Давайте, я це все під тарілку покладу, а ви не підглядайте. А тепер йдіть і вгадуйте свою долю.

*(Мірт - ще походиш в дівчатах, книжка- розумною будеш,
ключ - бути тобі господинею, перстень - скоро весілля).*

Господиня: Хлопці, дівчата, заколядуймо. Сьогодні вже й колядувати годиться.

(Колядують «Добрий вечір тобі, пане господарю»)

6 хлопець: Дякуємо господині за теплу хату, молодим дівчатам за стіл багатий.

Нехай на свята у вашій хаті буде гостей багато.

Дівчата: Ми гуляли, веселились,

Усім весело було.

Вечорниці завершилися

І здається все пройшло.

Хлопці: Ні, так просто не проходить,

В серці струночка бринить.

Про шкільні ці вечорниці

Спомин в серці буде жить.

Вчитель: Ось і ожили перед нами ігри і забави нашого народу. Тепер головне, щоб вони і надалі не пішли у забуття. Міцний наш рід, жива у ньому пам'ять про минуле. Тож бережіть цю прекрасну, невичерпну скарбницю. У ній розум, кмітливість, гумор, надія і світло завтрашнього дня. Хай у вас завжди живим вогником світяться обереги пам'яті!

